

Картина Първа

Кръчмата „При Керпеденя”

Влиза Горският Цар, придружен от две нощни Пемперуги. Сядат на бара и си поръчват ягодово дайкири. Барманът вади кошничка пресни ягоди и започва свещенодействието.

Горски Цар (ГЦ): Негоже да объркваш сезоните, младежо! Сега би трябвало да изречеш сакралните думи, че ягоди зиме няма, а аз да ги пратя да търсят, доде намерят, та да им се изветри малко вчерашното от акъла, не че го имат, пемперуги, какво ги правиш!

Кръчмарят (К1): Не става така вече, глобализация, пък и клиентът винаги е прав. А вие по каква работа насам, ако мога да подпитам?

ГЦ: Едно птиченце ми подшушна, че тук се събира при теб една размирна тълпа, с бренекета, а после ходи да търси моите поданици в дън гори тилилейски. Та съм дошъл да видя що за хора са, щото не може всеки да иде да трепе кого свари, то дивеч не остана, само едни таралежи. Ти таралеж ял ли си?

К1: Печен само. Ама верно не е кой знае какво. Инак имам наденички със свинско, гарнитура гъбки и домати.

ГЦ: Двойна порция. И нещо на пемперугите, че като огладнеят, бетер са оси раздразнени. От тях де що имаше самовила се изпокри, някои слязаха в селата, изпожениха се, други в градовете отидоха, докторки станаха, вече не можеш ги примамии назад, останаха ливадите неотъпкани, тревата по пояс, няма кой да я коси, абе не е като едно време!

К1: По вашия край тенци нямате ли, да ви я окосят, или цигане, за храна на конете сено да сторят?

ГЦ: Тенците са кът, сега погребалната агенция чака пред вратата покойниците само да се скопитят и веднага ги прибира. Колкото котки се опитаха да прескочат един или друг, нищо не стана, изловиха котките, направиха ги на кожухчета и кюфтета. Пък и то едно време беше, да умре някой млад и здрав, че и цял, та да го прескочи котка. Сега само старци останаха цели, младото я ще се гръмне с граната, я ще се пребие с кола, пък за какво ми е тоя тенец, дете не знае коса да държи! Виж тя каква стана, и с циганите се обърка работата, сега се интегрират, гаче вчера не бяха, винаги са си били, ей на, тази кръчма е кръстена на техен инструмент, ама где са циганите вече? Едно време ще дойдат, ще насекат дърва, ще направят кюмюр, ще седнат да хапнат, да пийнат, да извъртят един кючек, та и аз око да оплакна, сега няма ги вече. После шистов газ, щото кюмюр нямало. Обади ми се Полевият Цар, при него влачат някакви машини, отрови щяли да инжектират. То почне ли се, спиране няма, и до нас ще се доберат. Вода няма да остане за пиене, ще бъде като в Немачко, бира ще пием, ей като тази!

K1: Тази не е толкова добра, дай да ти сипя от нефилтрираната. *(Налива голяма халба.)* Аз ще ида да нагледам наденичките, ей сега идвам. *(Кръчмарят излиза.)*

ГЦ: Ей моме, ти знаеш ли що е то керпеден?

Пемперуга Първа (ПМ1): Не, царю честити!

Пемперуга Втора (ПМ2): И аз не зная, царю великолепни!

ГЦ: Брех! И що сте учили, девиси?

ПМ1: Възпитание на мислите, аз това.

ПМ2: Актуализация на световъзприятието, това аз.

(Двете пемперуги танцуват танца на културоложката с журналистката и декламираат стихове за двете професии – Слънчо ги пише, щото поезия трябва да струи от тях!)

ГЦ: Вай, вай, вай, да не дава Господ, тфу, да не ме чуют митичните твари! И никога не сте чували думата „керпеден“? Улава работа, как можеш да възпитаваш мисли, без да ги знаеш, и как можеш да осъвременяваш възприятието, ако не знаеш какво е възприело?

ПМ1: А, това го учат във философския факултет! Виждала съм им конспекта!

ПМ2: То и керпеден ще да е техен термин, как мислиш? Звучи нещо на френски, или даже може да е на латински! Там някъде е заровено кучето, както казват в нашата селска структура от градски тип.

В ъгъла на сцената Кръчмарят мята с една ръка наденичките на скарата, с другата държи мобилен телефон. Срещу него в другия край на сцената стои облечен в ловен костюм човек с пушка в едната ръка и телефон в другата.

K1: Виж, Войнов, не минавайте от тук сега. Довтасал е Горския, пита за вас. Нещо е напушен, разправя, че сте избили дивеча и сега само таралежи има за ядене. И води две пемперуги, от късополия вид, доста са шарени, та не знам дали не са отровни.

V1: Предупреден значи въоръжен, а ние сме си въоръжени и така, значи сме двама предупредени. Ти го задръж там малце, щото тук при нас откак се е зора зазорила, оттогаз се е магистрала задръстила, тир до трабанта, идиот до идиота, сите на лятна гума и сите попържат снега. Пък ние сме за сняг петимни. Щото Горския вчера рече, че видял кръгове от вълчи танци на едно място, отиваме право там, после при тебе. Къде ранен следобед ръгай прасенцето у легеня и в печката, ние носим виното. Ти днес конете чул ли си ги да цвелят?

K1: Не съм, ама то е още рано. Хайде идвайте...

Кръчмарят внася наденичките, слага клиентите си на една маса до прозореца и налива по една бира на всеки.

ГЦ: Седни и ти с нас, виж, в тоя сняг други клиенти няма.

К1: Да седна за малко, ама после имам да готвя, че все някой може да се излъже да влезе. То верно днеска ... *(млъква смутено)*

ПМ2: Какво има днеска?

К1. Днеска е Банго Васил, Нова Година, демек, и на този ден около кръчмата все се чува конско цвилене, но никой никога не е виждал кон тъдява. Та гледам да не съм сам, щото като съм сам, мисля си, че ми се причува, ама не е, и други са го чували, най-вече кучетата с по четири очи, дето виждат и това, дето ние не виждаме.

ПМ1: Вие тук имате кучета с по четири очи?

К1: Винаги ги е имало, ама малко хора знаят за тях и не ги виждат. Тихо!

(В далечината се чува цвилене на коне, всички се втурват към прозорците, но там не се вижда нищо от гъстия сняг.)

К1: Ето, чухте ли?

ПМ1 и ПМ2 вдигат едновременно рамене в знак на недоумение.

ПМ2: А защо кръчмата се казва „При Керпеденя“, а не "При Невидимия Кон"?

ПМ1: И ако може да ни кажете какво е керпеден, щото той май и Горският Цар не знае, пита ни преди малко!

К1: Знае той, знае, ама си мълчи. Керпеден са едни цигански клещи, да вадиш горещи неща от огъня, или да ги слагаш там, ковач ако си, калайджия ако си, налбантин, такива ми ти работи! Говори се, че преди много, много години на това място имало една малка барачка, скара-бира безименна. Един ден завалил сняг пак така, и в снега нищо не се виждало. Пред барачката спрял един циганин с четири бели коня, ама какви коне само, бели като снега, инак зверове, от устите им огън излиза, оглавниците им светят, гаче по тях със звезди везано, седлата им от бяла кожа със сърма украсена, попоните им и те сърмени, и самите коне рият ли рият снега. Та слязъл циганинът, и поискал нещо за ядене и пиене, ама рекъл, че няма с какво да се разплати, само един керпеден имал, и го предложил на сайбията на бараката. Той много се учудил, щото всяка година на Банго Васил идвала една тумба цигани и все търсели някакъв керпеден, той все си мислел, че е майтап някакъв, щото по другите бараки не ходели, той питал, само в неговата. Нахранил циганина сайбията и рекъл: Е, сега се намери керпеденят им, и му разказал историята. Тук оня циганин с конете се плеснал по челото и като ужилен скочил, па яхнал конете и изчезнал все едно че никога не е бил там. Само керпеденят останал, ама като посегнал сайбията да го вземе, изпуснал го на пода и той потънал в земята, щото нали било мокро от снега, а бараката била с пръстен под. И колкото и да го търсили оттогава, не се намерил тоз керпеден, ама нали сайбията бил прост човечец, разказал на някои хора, те разказали на други хора, та му излязло име „Керпеден“ на него, и така кръстили скара-бирата, при Керпеденя. От дума на дума, станало ханчето известно, все при него идвали, околните бараки запустели и се изнесли, а ханчето останало. То тогаз беше на

главния път, народът спираше за по една чорба, ама откак прокараха магистралата, мамка и черна, нали няма отбивка, никой не спира, само местните хора идват. От време на време мине някой табор, ама и табори вече няма, и те като тенците и самовилите, останаха в миналото. Сега таборът е с каравани, с леки коли, къде ще видиш циганин на кон, то затова и керпедени няма много останали. Как ще има цигански клеци, като няма вече цигани, нали така, няма ги вече...

(Вратата се отваря и влизат табор цигани, обечени като за сватба. Свири музика, някакво кемане тъничко се обажда през шума на табора като детски плач. Най-отпред излиза циганка на неопределена възраст с пеленаче на ръце. Тя е облечена изцяло в бяло, само престилката и е зелена, на везани цветя. Циганката люлее повитото в бели пелени бебе и пее тиха песен. Докато постепенно светлината се съсредоточава върху бялата фигура, а после намалява, звукът на кемането се превръща в конско цвилене.)

Картина Втора

Ловната дружинка на Войнов газе сняг. Наокло мрачна гора и преспи. Най-отпред неуверено крачи кучето АЯ и се ослушва. Ловците крадешком един от друг поглеждат нагоре, където свети зимно червено слънце.

Ловец Първи (Л1): Не стигнахме ли, бе Горски? Нали рече, че танците били съвсем наблизко?

Горски (Г2): Тука някъде са, не може да съм се объркал, аз тая гора колко години я ходя!

Ловец Втори (Л2): Ама май не само ти я ходиш, щото видях на едно място отпечатъци от ботуши, съде като моите, а такива няма много. Да не се въртим в кръг?

Г2: Още малко!

Ловец Трети (Л3): Още малко и ще тръгне Слънчо на заник, а по тия времена, да не замръкваш навън! Дайте да се връщаме, додето не сме окъснали.

Войнов (В1): Нещо и АЯ се дърпа, а тя всичко знае. Време е да се излиза от гората. Дай да спрем на една полянка да видим накъде да вървим и обратно, че прасе ни чака, в леген!

Ловците излизат на малка полянка, осветена от червеникави лъчи, процеждащи се през гъст покров от клони. В средата на полянката седи старица, облечена в бяла вълча шуба и преде. На поляната има няколко отсечени или паднали дървета, разположени в кръг около белоколата жена.

Като вижда ловците, тя спира вретеното, но не пуска хурката. Куче АЯ се дърпа, ръмжи и не иска да отиде по-близо, Войнов го успокоява.

Старицата (С1): Какво дирите тук, момци?

Г1: Ами вълците дирим, дете снощи са играли добро в гората.

С1: Защо мислиш, че са снощи добро играли?

Г1: Следи има останали, трябва да са от вълци. Нещо да можеш да ни кажеш за тях?

С1: Вий седнете, че от път идвате и на път отивате, да не стоите диван чапраз. Ако зная, ще ви кажа, ко не зная, какво ще кажа. Слушайте и сами мислете!

Ловците сядат по стволите около старицата в тесен кръг. Тя пак подхваща преденето.

С1: Имаше едно време в гората вълци. Много бяха и бяха страшни, щото бяха дружни. Беше и студено, и беше гладно, но докато се държаха заедно, търпеше се. Дълго беше така, ама колко дълго не зная, защото тогава никой не идваше насам, та не беше научил вълците на мурафети и те като палета бяха, не знаеха какво имат. После дойде време разделно и за хората, и за вълците. Уж всичките бяха еднакви, ама се оказа, че не са били.

Първият вълк рече, че сега е ново време и трябва да се вие по новому, и тръгна да се учи да вие на нов глас. То хубаво, ама никой не знаеше какъв трябва да бъде тоя нов глас и как да се тури в старото вълче гърло, та той се попиля от учене, ама новият глас все стара песен вадеше. Криво ляво налучка нещо, ама хем не беше същият вълк, хем уж беше, та не му се разбираше, и хората мислеха, че е нов, а пък той старите места обхождаше и стари номера продаваше. Тъй и си остана, стар вълк с нови песни, и ботушите му нови.

(Докато старицата говори, един вълк застава изправен като тотем зад Л2. Никой от присъстващите не отбелязва това, само куче АЯ лайва веднъж.)

Вторият вълк рече, че в гората веч живот няма, поне не в старата гора, щото много нещо се било променило, ловци дошли нови и нови бренокета донесли, та не се живее. Подбра си вълчицата, грабна за врата малките вълчета и се запиля в дън горите Тилилейски. Понякога праща по някое прелетно птиче вести, че и в горите Тилилейски не е като в Отвъдното, ама не се връща в нашата си гора. Едно време си дойде, повъртя опашка, и си отиде пак там, щото онези гори са вече неговата гора и там са му вълчетата.

(Втори вълк застава изправен зад Л1. Никой от присъстващите не отбелязва това, само куче АЯ лайва. Някъде далеч кемането свири като вятър.)

Третият вълк рече, че както си е било, така и ще си бъде, и той никъде няма да ходи да учи нови песни. Като закова тази идея, той отиде да търси поддръжници и намери, щото гората го познаваше и бая живинка не искаше да стават големи золуми. Само че сега вълците бяха по-малко, щото единият беше отишъл да учи за нов глас, а вторият се беше попилял по чужбините да вие, та третият вълк му се наложи много да обикаля и от девет кладенеца вода да носи. Та побеля този вълк, остаря за година като за пет, ама не се даде, и още се бори, кога как се получава.

(Трети вълк застава изправен зад Л3. Никой от присъстващите не отбелязва това, само куче АЯ лайва.)

Четвъртият вълк, той все не може да се реши – ни с оня с новия глас, ни с оня със старите нрави, ни на път да тръгне. Така си обикаля, като пегав кон, наоколо, и никой не го разбира, щото ако го разбере, може и да му се помогне, ама нали пусто е душа и той, не си казва, а като не си казва, не знаеш, откъде да го подхванеш.

(Четвърти вълк застава изправен зад Горския. Никой от присъстващите не отбелязва това, само куче АЯ лайва. Кемането става по-силно, а светлината по-слаба.)

Войнов: А ти що щеш сама тук, майко?

С1: Преда нишката, щото ако се скъса нишката, ще отиде платното, а като отиде платното, и гората ще отиде. Ама нали днес е празник, не трябва да се преде, че ще се ядоса Куцият Васил и ще отиде коня в рязката, сега е време за танци, чувате ли музиката, това неговото кемане свири, за всички свири това кемане и никой не може да се пусне от хорото.

Старицата се забелязва с кожената качулка, та заприличва на вълците, които се хващат на хоро и тя ги повежда, вдигнала хурката, в кръг около ловците. Ловците и те се хващат на хоро. Двете хора се завъртат първо едно в друго, после се преплитат, вълците минават между хората, после се сменят, а куче АЯ мълчи отстрани. Хората пак се разделят, ловците са в кръга от вълци. АЯ джафва, Старицата се навежда да погали кучето и външното хоро се отваря. Войнов повежда дружината с бързи стъпки, грабва АЯ по пътя и ловците се изнасят скоростно. На поляната остават вълците. Те сядат на местата на ловците.

Вълк 1: И сега какво, майко?

С1: Време е за нова нишка, че платното едва се държи, то не беше вълча трева, не беше самодивско биле, не беше горчив пелин дето влязоха в тая прежда, нейсе, ще я оправим.

Старицата вади някои плевели от вълната и пак започва да върти вретеното.

Картина Трета

Кръчмата „При Керпеденя“. Отпред има голяма маса, на която няколко циганки нареждат баници, сърми, печени кокошки. Наоколо почтително стоят останалите членове на тabora. Кемането свири лека мелодийка. На масата до прозореца Горският Цар седи между двете Пемперуги, които са извадили големи бележници и моливи. От страната на сцената противоположна на вратата на кръчмата влиза Кръчмарят с голяма гарафа вино. Вратата се отваря и влиза ловната дружинка, която още не се е пуснала от хорото си. Войнов пуска кучето АЯ на пода и изтрива чело без да пуска ръката на Горския.

К1: Бравос! Дойдохте най-накрая! Донесохте ли вълци?

Г1: Остави се, добре, че вълците не ни донесоха нас! Такова вълче хоро ни спретнаха, още не можем да се пуснем!

Циганин1: Ми да се хванем и ние тогава, хайде, хора, да не е вълче, ами едно еленско да е!

К1: Какво е туй еленско хоро?

Г1: Никакво еленско не ща, и мечешко не ща, и глиганско не ща, и ...

Ц1: Добре, добре, едно циганско тогава, мир да има!

Циганите се хващат между ловците и подегат едни бързи стъпки. Ловната дружинка постепенно се измъква, а циганите си довършват танца. Ловците сядат каталясали на съседна маса. При тях идва циганката в бяло.

ЦБ1: Що сте се отделили, момци? Ако храна нямате, елате с нас да вечеряме, празник е, Банго Васил и той може да намине!

При споменаването на Банго Васил, ловната дружинка се отдръпва стреснато.

ЦБ1: Че какво толкова казах, че се дръпнахте?

Л2: Срещнахме една старица, вълча майка, и тя рече, че ако ядосаме Банго Васил, отиде коня в ряката, та как да го кажа...

ПМ2: Културологична асоциация!

ПМ1: Какво заглавие става от това, пък към материал! (облизва молива)

ГЦ1: Пък колко вино изпива той разказ...

Л1: Верно бе, ние насмалко да забравим виното!

(Ловната дружинка излиза, в това време циганите пренареждат масите така, че става една голяма маса като Тайната Вечеря. Горският Цар и пемперугите също са поканени. Кратка суматоха, докато ловната дружинка внася три бъчонки вино и ги поставя на една празна маса отстрани. На първата бъчонка виси голяма табела „Най-добро вино“. Всички сядат на масата кой къде свари, като в средата сяда циганката в бяла премяна. Тя прекадява трапезата и раздава на всички по къшей хляб, а Войнов наточва една кофа вино и сипва на всички с черпак. Всеки си вади късметче от къшея.)

К1: Ха да видим на кого какво му се пада!

Един след друг седящите на масата четат: „Работа“, „Работа“, „Работа“. Когато иде редът на ЦБ1, Горският Цар се провиква: „Виното свърши!“ Вулканов става, проверява първата бъчонка, тя е празна. Той премества табелата „Най-добро вино“ на втората бъчонка, точи нова кофа и сипва на всички. От другата страна на масата четат: „Работа“, „Работа“, „Работа“, само един млад циганин се провиква „Дълъг път“. Когато пак иде редът на ЦБ1, Горският Цар се провиква отново: „Виното свърши!“ Вулканов става, проверява втората бъчонка, тя е празна. Той премества табелата „Най-добро вино“ на третата бъчонка, точи нова кофа и сипва на всички.)

ЦБ1: Като ще да е работа, ми ние забравихме да благословим инструментите! Алишко, иди, сине, да донесеш керпеденя, да го благословим!

А1: Това щото само на мен ми се падна „Дълъг път“, та затова аз да ида!

(Алишко излиза. Пемперугите пак вадят бележниците и плюнчат моливите. Войнов и Кръчмаря се споглеждат.)

К1: И мен да ме благословите, нали и аз съм Керпеден, то си върви името с кръчмата.

ЦБ1: Да те благословим, сайбийо, що да не те благословим.

Алишко влиза.

A1: Не го намерих керпеденя, някой да го е вземал?

ЦБ1: Търси, сине, той, керпеденят, като черен гологан, не се губи!

A1: То вънка такъв сняг вали, че не керпеден, кон не можеш да видиш!

(Алишко излиза. След минута вратата се отваря и влиза побелял старец, който се отърсва от снега. Кръчмарят става да му подаде стол.)

K1: Седни, страннико, че явно от път идваш. Какво да ти налеем?

Старецът (С2): Най-доброто вино! И никой да не излиза навън!

(Вулканов налива последната чаша от третата бъчонка, поднася я на стареца и държи табелата в ръка. Старецът изпива виното и избърсва мустаците си с ръка.)

С2: Не ме ли познахте? А кръвта вода не ставала...

ЦБ1: Тате? (Прегръща стареца, който отвърща на прегръдката. Всички се радват на срещата, Кръчмаря вади ново буре с вино и слага табелата „Най-добро вино“.)

ЦБ1: Виж, тате, това тук е правнукът ти, и той Васил като тебе.

С2: А где е баща му, защо не дойде на прегърне дядо си?

ЦБ1: Отиде да вземе керпеденя да го благословим, ей сега ще дойде!

С2: Не, не може да бъде! Нали рекох никой да не излиза! (Старецът хуква към вратата)

ЦБ1: Ама той вече беше излязъл ти като дойде, той отиде до колата, къде се бави туй момче?

(Кръчмарят и Войнов също хукват към вратата, старецът отваря, но отвън се чува само отдалечаващ се конски тропот и цвилене. Старецът се връща, отпуска се тежко на масата и подпира глава с ръце.)

С2: Даааа, кръвта вода не става! И аз така навремето излязох да взема керпеденя да го благословим, ама пред мен като се връщах бяха застанали четири бели коня, все едно, че от небето слезли, и аз, нали имам малко джамбазка кръв, реших да ги видя как возят, и както бях с керпеденя в ръката, ягнах първия. Пък те като се понесоха, не само по пътя, ами и през времето могат да бягат тез коне! Оттогава все се опитвах да налучкам времето да се върна при вас, щото кога излязох, ти беше бебе като това, дето го държиш, ама то времето не се улучва

лесно, конете са дръпнати, пък трябва и време и място да се улучи. Къде да ви търся, само знаех, че на Банго Васил сте тук и си мислех, че ще се върнете за мен пак на Банго Васил. Щото ние като идвахме в туй кръчме навремето, мама все казваше, че дядо Васил чакаме, ама аз мислех, че тя за Банго Васил говори като за дядо, и изобщо това са приказки на една баба, дето нищо не помни както трябва, иначе защо всяка година ще бием път пак до тук, а никой не идва. Една година успях да дойда, ама бях подранил, а конете не могат дълго да седят на едно място, та едва успях да ги яхна пак, ама керпеденът ми се изгуби и сега са лошо подковани, та е трудно. Щото ако няма кой да се грижи за конете, а те са конете на времето, времето ще спре. А така поне куцука.

ЦБ1: Значи, Алишко... (Захлупва се и плаче.)

С2: Да. То е като с виното. Винаги има най-добро вино, докато вече съвсем няма вино. Винаги има кой да се грижи за конете на времето, докато има време. Ще си дойде Алишко. Мястото знае, времето знае. Ще го чакаме. (люлее бебето и пее приспивна песен)

Епилог:

Кръчмата е празна. На една маса отпред седят двете Пемперудки.

ПМ1: Пак не видяхме какво е керпеден.

ПМ2: Ами той старецът нали рече, че Алишко ще се върне. Остава само да чакаме.

ПМ1: Я, виж ти, някой си е оставил тук нещо. (*вдига една къделя*)

ПМ2: А, това е къделя, като в приказката за Спящата Красавица. Дай да пробваме, да минава времето, докато чакаме.

(Вратата се отваря, влиза старицата вълчица. Тя носи ножица в ръка. Сяда до пемперугите.

ПМ2 преде, ПМ1 мери, старицата реже нишката на различни дължини и ги слага пред себе си.)

Край

